

Lempäälän kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen laajan hyvinvointikertomuksen 2017-2020 ja hyvinvointisuunnitelman 2022-2024 sekä vuoden 2021 hyvinvointiraportin hyväksyminen

Osallisuusjaosto 22.06.2022 § 27

Kuntalaki (410/2015) velvoittaa kuntaa edistämään asukkaidensa terveyttä- ja hyvinvointia terveydenhuoltolain (30.12.2010/1326) 12 §:n mukaan. Kunnan on seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia ja niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin. Kunnan tulee myös seurata kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvoinnin tarpeisiin. Hyvinvointi ja terveyden edistäminen velvoittaa jokaista palvelualueetta. Käytännössä kunnassa tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on parhaimmillaan yhteistyön lujittamista, osaamisen hyödyntämistä ja elinvoiman edistämistä kuntalaisten olleessa keskiössä. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä raportoidaan valtuustolle vuosittain ja valtuustokausittain laaditaan laaja hyvinvointiraportti.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Lempäälässä

Lempäälässä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön tavoitteena on vaikuttaa eri-ikäisten kuntalaisten elämän sujuvuuteen, elämänlaatuun ja kokemukseen.

Kunnanvaltuuston hyväksymä hyvinvointikertomus- ja suunnitelma ohjaa strategisesti kunnan eri toimijoita toimintojen ja palvelujen järjestämisessä. Hyvinvointikertomus vuosille 2017-2020 kokoaa tietoa lempääläläisten hyvinvoinnista ohjaten kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen laadittuja toimenpiteitä ja toiminnan painopisteitä, jotka asetetaan paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuen. Tämän pohjalta laaditaan hyvinvointisuunnitelma seuraavalle valtuustokaudelle ottaen huomioon myös toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.

Lempäälän kuntastrategiaan 2018-2025 on ensimmäiseksi strategiseksi päämääräksi kirjattu ”Kuntalaisemme voivat hyvin”. Vuonna 2020 hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteiksi päätettiin:

- Mielenterveys ja sen tukeminen
- Päihteettömyyteen tukeminen
- Liikkumisen aktivointi

Laaja hyvinvointikertomus 2017-2020 ja hyvinvointisuunnitelma 2022-2024

Laajassa Lempäälän kunnan hyvinvointikertomuksessa nostetaan esiin kunnan asukkaiden hyvinvointitietoa vahvistettujen indikaattoreiden pohjalta. Lähtökohtaisesti Lempäälän kuntalaiset eri ikäryhmissä voivat hyvin. Väestömme on nuorta ja väestönkasvu jatkaa kasvuaan tasaisesti. Taloutemme on toistaiseksi vakaalla pohjalla (verotulojen osuus ja vuosikate on kasvujohteinen). Toisaalta toimintaympäristön nopeat muutokset, kuten vuonna 2020 alkanut koronapandemia on vaikuttanut arkeemme ja kuntalaistemme hyvinvointiin viimeisen parin vuoden aikana kaikissa ikäryhmissä korostaen myös kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen merkitystä.

Hyvinvointisuunnitelma on osa laajaa hyvinvointikertomusta. Hyvinvointisuunnitelma on konkreettinen toimenpidesuunnitelma tulevista toimenpiteistä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi vuosille 2022-2024 uuden kuntastrategian pohjalta. Lempäälän kunnan hyvinvointisuunnitelmassa esitetään jatkettavaksi edellisen valtuustokauden teemoja: mielenterveys ja sen tukeminen päihteettömyyteen tukeminen sekä liikkumisen aktivointi tunnistettujen tarpeiden ja indikaattoritietojen myötä. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että hyvinvoinnin edistäminen on prosessi, jossa tuloksia saavutetaan pitkäjänteisellä yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa.

Hyvinvointisuunnitelman 2022-2024 valmistelu ja osallistaminen

Suunnitelman valmistelussa on hyödynnetty eri tietolähteitä (Kouluterveyskysely, Sotkanet, Tea-viisari) ja niiden myötä on tunnistettu tarpeita ja kehittämiskohteita hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta Lempäälän kunnassa vuosina 2022-2024. Lisäksi hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteis- ja yhdyspintatyö on otettava huomioon tehtävässä hyvinvointityössä. Tältä osin hyvinvointisuunnitelmaa tullaan päivittämään hyvinvointialueen kanssa tehtävän yhteistyön rakenteiden ja sopimusten vahvistumisten myötä.

Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 6 §:n mukaan osallisuusjaosto vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteiden koordinoinnista. Lisäksi osallisuusjaosto vastaa hyvinvointisuunnitelman valmistelusta, seurannasta ja raportoinnista. Valmistelun aikana on kuultu seniori-, ja vammaisneuvostoja sekä nuorisovaltuustoa. Lisäksi uutena ikäryhmittäiset kumppanuustiimit ovat osallistuneet omalta osaltaan suunnitelman valmisteluun työpajatyöskentelyn muodossa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosan (HYTE-kerroin) määrittämisessä käytettävät prosessi- ja tulosindikaattorit

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seurantaindikaattoreina käytetään terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kunnille suunnittelemaa hyvinvointikertomuksen minimietietosisältöä. Indikaattorit kuvaavat eri ikäryhmien hyvinvointia ja terveyttä. Minimitietosisällön ohella HYTE-työn toteutumista seurataan HYTE-kertoimen tulos- ja prosessi-indikaattoreiden avulla. HYTE-kerroin määrittää osaltaan valtiolta kunnille tulevan hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen rahoituksen määrää. Seuranta- ja HYTE-kerroinindikaattoreiden lisäksi ymmärrystä ja tietoa lempääläisten terveydestä ja hyvinvoinnista esimerkiksi Kouluterveyskyselystä ja eri toimintojen kohdennetuista kyselyistä (kulttuuri ja liikunta) saatavia tietoja. Kuntastrategian toimeenpanoa sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tukevia ohjelmia ovat mm. Hyvinvoiva Lempäälä, kulttuurihyvinvointiohjelma 2022 - 2026. Hyvinvoiva Lempäälä, liikkumisohjelma 2022 -2026 (hyväksytty osallisuusjaostossa 22.6.2022, oheisaineistona).

Vuoden 2021 hyvinvointiraportti

Vuoden 2021 hyvinvointiraportti on tiivis kuvaus hyvinvointityöstä Lempäälässä. Raportoinnissa hyvinvointia keskitytään tarkastelemaan hyvinvointikertomuksen ja turvallisuussuunnitelman painopisteiden näkökulmasta. Valtakunnallisista tilastotietokannoista kerätyt indikaattoritiedot sekä alueellinen että valtakunnallinen vertailu ovat raportin liitteenä.

- Lempäälässä asukkaiden hyvinvointi on pääasiassa koko maata ja Pirkanmaata parempaa ja väestö on keskimääräistä nuorempaa ja koulutetumpaa.
- Lempäälässä on turvallista elää ja poliisin tietoon tulleita rikoksia on muuta maata vähemmän.
- Lempäälässä kulttuuripalveluita kuten museoita ja kirjastoja on hyvin tarjolla.
- Liikkumista edistetään Lempäälässä monin keinoin ja virkistysalueet ovat kaikkien kuntalaisten saavutettavissa.

Vuonna 2021 kuntalaisten hyvintointia ja terveyttä edistettiin monipuolisesti eri ikäryhmien osalta ja kehitettävät osa-alueet on otettu huomioon hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2022-2024

- Kuntalaisten terveitä elintapoja on edistetty muun muassa liikuntaneuvontaa tarjoamalla ja uusia liikuntapaikkoja rakentamalla
- Osallisuutta on tuettu muun muassa avustuksin sekä Yhteisöjen talo –hankkeella, jossa luotiin matalan kynnyksen kohtaamispaikka kuntalaisille ja yhteisöille
- Turvalliseen, viihtyisään ja hyvinvointia edistävään ympäristöön on kiinnitetty huomiota. Kaavoituksella on suunniteltu laadukkaasti esteetöntä keskusta- ja asuin ympäristöä.
- Hyvinvoinnin edistämiseen kiinnitetään huomiota monipuolisesti kaikilla kunnan toimialoilla.

Lisätietoja: Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789 ja Ruokapalvelupäällikkö Liisa Belaid, puh. 0500 566 974

Esittelijä	Sivistysjohtaja Nina Lehtinen
Päätösehdotus	Osallisuusjaosto esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle Lempäälän kunnan laajan hyvinvointikertomuksen 2017-2020 ja hyvinvointisuunnitelman 2022-2024 hyväksymistä ja hyvinvointiraportin 2021 merkitsemistä tiedoksi sekä käsittelyä lautakunnissa edellä selostetun pohjalta.
Päätös	Osallisuusjaosto tulee esittämään korjauksilla kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle Lempäälän kunnan laajan hyvinvointikertomuksen 2017-2020 ja hyvinvointisuunnitelman 2022-2024 hyväksymistä ja hyvinvointiraportin 2021 merkitsemistä tiedoksi sekä käsittelyä lautakunnissa edellä selostetun pohjalta.
Tiedoksi	Kunnanhallitus
Kunnanhallitus 08.08.2022 § 186	

Lisätietoja: Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789 ja Ruokapalvelupäällikkö Liisa Belaid, puh. 0500 566 974

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy Lempäälän kunnan laajan hyvinvointikertomuksen 2017-2020 ja hyvinvointisuunnitelman 2022-2024 sekä merkitsee tiedoksi hyvinvointiraportin 2021.

Lisäksi kunnanhallitus suosittelee, että Lempäälän kunnan laajan hyvinvointikertomus 2017-2020 ja hyvinvointisuunnitelma 2022-2024 sekä hyvinvointiraportti 2021 merkitään tiedoksi lautakunnissa.

Päätös Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Merkittiin pöytäkirjaan, että sivistysjohtaja Nina Lehtinen poistui kokouksesta tämän pykälän päätöksenteon jälkeen klo 16.07.

Kunnanvaltuusto 31.08.2022 § 50

Lisätietoja: Sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789 ja Ruokapalvelupäällikkö Liisa Belaid, puh. 0500 566 974

Päätösehdotus Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy Lempäälän kunnan laajan hyvinvointikertomuksen 2017-2020 ja hyvinvointisuunnitelman 2022-2024 sekä merkitsee tiedoksi hyvinvointiraportin 2021. Lisäksi kunnanhallitus suosittelee, että Lempäälän kunnan laajan hyvinvointikertomus 2017-2020 ja hyvinvointisuunnitelma 2022-2024 sekä hyvinvointiraportti 2021 merkitään tiedoksi lautakunnissa.

Päätös Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Tiedoksi lautakuntien sihteerit

VIRLTK 01.11.2022 § 50
320/12.00.00/2022

Kunnanvaltuusto on suositellut, että Lempäälän kunnan laajan hyvinvointikertomus 2017-2020 ja hyvinvointisuunnitelma 2022-2024 sekä hyvinvointiraportti 2021 merkitään tiedoksi lautakunnissa.

Lisätietoja: ympäristöpäällikkö Elina Laukkanen, puh. 040 1337 257, sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789 ja ruokapalvelupäällikkö Liisa Belaid, puh. 0500 566 974

Esittelijä Ympäristöpäällikkö

Päätösehdotus Viranomaislautakunta päättää merkitä tiedoksi Lempäälän kunnan laajan hyvinvointikertomuksen 2017-2020 ja hyvinvointisuunnitelman 2022-2024 sekä hyvinvointiraportin 2021.

Päätös Viranomaislautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Heikki Havukainen oli poissa kokouksesta asian esittelyn kuluessa klo 17.48 - 17.51 ja puheenjohtajana toimi tämän ajan Timo Talvilaine.